

1936

22500

von Willebrandska understödsfonden.

Fondens tillkomst och ändamål framgå av följande utdrag av protokoll, hållet vid förmyndarkammarens sammanträde den 26 november 1872.

S. D. Anmälde att bruksägaren riddaren av kungl. maj:ts nordstjärneorden J. F. Björkman hit ingivit en så lydande ansökning:

»Till Stockholms förmyndarkammare!

Genom testamente av den 31 oktober 1854, härvid i vidimerat transumt bilagt, har min avlidne systerson friherre Ernst Magnus von Willebrand, som avled år 1859, bland annat förordnat:

att av hans kvarlåtenskap skulle bildas en fond, under benämning 'Willebrandska understödsfonden', i avsikt, att av räntor därå skulle utgå pensioner till belopp av tvåhundrafemtio riksdaler banko, motsvarande trehundrastruttiofem rdr riksmünt, vardera till förmån i främsta rummet för behövande släktingar å hans moderne.

Till exekutor av testamentet och förvaltare av fonden har han utnämnt undertecknad med uppdrag jämväl att utnämna pensionärerna, pensionerna utdela, samt förordna tvenne gode män, att, efter min död, mig i samma befattning efterträda. Likaledes hava dessa gode män, att var efter annan utnämna sina efterträdare.

Denna fond, em, sedan min kära syster, friherrinnan U. M. von Willebrand, född Björkman, år 1860 avlidit, och från hennes stärbhus ytterligare medel till dess förstärkande tillkommit, uppgår i kapital till en summa av etthundratotusen (110,000) riksdaler riksmünt, har enligt testamentets föreskrift alltsedan friherre von Willebrands död av mig blivit förvaltd.

I ändamål att för all framtid betrygga utförandet av stiftarens välgörande avsikter har jag likväl varit betänkt uppå att överlämna fonden till Stockholms förmyndarkammare, som hade att kapitalet förvara och förvalta samt den upplöpande räntan, efter avdrag av skäligt förvaltningsarvode, halvårsvis, den 1 maj och den 1 november, överlämna till mig, så länge jag lever, och där-
efter till de gode män, som på sätt testamentet stadgar, komma att tillsättas. Dessa gode män få då, liksom jag under min livstid, till åliggande, att utnämna pensionärerna och till dem utbetala pensionsbeloppen, ävensom att, i händelse av uppsägning eller eljest inträffande inbetalning av fondens kapital, till förmyndarkammarens granskning, prövning och godkännande föreslå sättet för de inflytande medlens placering.

I förenämnda avseende har jag med så mycket större hopp om framgång vågat vända mig till Stockholms förmyndarkammare, som min avlidne fader, stiftarens morfar, brukspatronen Bengt Magnus Björkman, i en lång följd av år tillhört Stockholms samhälle.

Jämväl bilägges en förteckning¹ över von Willebrandska understödsfonden för närvarande tillhöriga värdepapper.
Stockholm d. 25 november 1872.

J. F. Björkman.»

Härvid funnos fogade:

1:o) Följande transumt.

»Härmedst har jag av fri vilja och efter moget övertvägande upprättat mitt testamente och min yttersta vilja samt förordnar på sätt här följer:

5:o) Det som härefter av min kvarlåtenskap återstår, skall, sedan de befintliga effekter och saker dem min älskade moder ej vill behålla, blivit försålda och förvandlade till reda penningar, utgöra en fond, som efter min moders död benämnas Willebrandska understödsfonden och vilken bör förvaltas och disponeras på sätt här nedan bestämmes.

Denna fond utlånas mot den högsta lagliga ränta, som låter sig förena med behörig säkerhet för kapitalet.

Av denna ränta skall mademoiselle Maria C. Wegelin, vilken för närvarande vistas hos min moder, i första rummet åtnjuta femhundra (500) riksdaler banko årligen så länge hon lever, såsom en vänskapsbetygelse och tacksamhetsgård för det tålmod och den omvårdnad, hon under min långvariga sjukdom mig visat. Återstoden av räntan tillfaller min kära moder i hennes livstid. Efter min kära moders död skola, med iakttagande, att det utfästa beloppet 500 rdr bko, till mademoiselle Wegelin årligen utgår, av räntorna, så långt de förslå, bildas pensioner, vardera å tvåhundra femtio riksdaler banko; varjämte iakttagas, att det ränteöverskott, som kan uppstå utöver jämna pensioner, skall användas dels till expenser och utgifter i och för förvaltningen och dels till särskilda tillfälliga understöd, som må tilldelas sådana personer, de där, enligt vad nedan nämnes, må vara till pensioner berättigade, men, av brist på medel, ej kunna sådana erhålla.

De sålunda bildade pensioner skola tillfalla i första rummet de mest behövande släktingar å mitt moderne, som sig därtill anmäla, varvid bör iakttagas: att av lika behövande den, som vore närmare, att taga arv efter min moder, om hon levde, äger företräde framför fjärrare, och att, under enahanda omständigheter, kvinna äger företräde framför man; samt att, därest icke släktingar sig anmäla till det antal, att pensionsrummen bliva fullsatta, pensionerna må tilldelas även andra, som därtill kunna an-

¹ Här ej medtagen.

måla sig och av här nedan omnämnda gode män till åtnjutande därav utses, varvid alltid bör fästas avseende å största behovet och bästa vandeln, och skall därjämte alltid iakttagas, att ingen längre åtnjuter pension än han därav är i behov.

Till exekutor av detta testamente samt förvaltare av donationsfonden förordnar jag herr kungl. sekreteraren J. F. Björkman, eller den, han därtill utser och nämner, eller, därest han död är, eller undandrager sig denna befattning eller ej i sådant hänseende förordnar annan person, den, som kungl. Svea hovrätt, uppå anmälan av vilken som helst, därtill förordnar; och är det vidare min önskan, att herr kungl. sekreteraren Björkman utnämner två gode män, som efter hans död övertaga förvaltningen av fonden samt utdela pensionerna, vilket dock i herr kungl. sekreterarens livstid honom, eller den han utser, tillkommer. Skulle ett sådant utnämmande ej ägt rum, överlämnar jag åt kungl. hovrätten att utse gode männen, vilka därefter äga sina efterträdare utse och förordna; men hava dessa detta underlåtit, äger kungl. hovrätten sådant verkställa. Gode männen äga efter förenämnda grunder utse pensionärer och utdela pensionerna; stanna de i olika mening, tillkalla de en tredje person, och pluralitetens mening är då bestämmande. De som förvalta fonden äga därför beräkna sig i årligt arvode tvåhundra riksdaler banko, och testamentsexekutorn har likaledes att för sitt besvär beräkna sig skäligt arvode.

Då pension är ledig skola kungörelser därom införas genom annonser i de officiella tidningarna.

Till yttermera visso har jag detta testamente med egen hand underskrivit, som skedde i Stockholm den 31 oktober 1854.

E. v. Willebrand.»

Efter det förmyndarkammarens kamrerare, vice häradshövdingen Abraham Georg Rehn, vid ärendets föredragande hos förmyndarkammaren tillstades, förklarar sig villig, att, därest förmyndarkammaren övertog förvaltningen av ifrågavarande understödsfond, däröver föra bok och räkning samt inkassera och gode männen tillhandahålla de av fondens säkerhetshandlingar inflytande räntor mot ett årligt arvode av 150 rdr rmt, tog förmyndarkammaren den gjorda framställningen i övervägande och

Resolverade:

Med avseende å stiftelsens välgörande ändamål vill förmyndarkammaren ej undandraga sig att i sitt förvar till förvaltning emottaga de fonden enligt ovan åberopade förteckning nu tillhöriga säkerhetshandlingar, låta dem av kamreraren bokföras och därav inflytande räntemedel genom honom inkassera och vederbörande god man eller gode män tillhandahålla, men fäster förmyndarkammaren därvid följande villkor:

att fonden ej förblandas med andra under förmyndarkammarens vård varande medel;

att förmyndarkammaren med de från fonden utgående pensioner ej får något att skaffa; samt

att för besväret med bokföringen förmyndarkammarens kamrerare får sig tillgodoräkna ett årligt arvode av 150 rdr rmt.

Varemot förmyndarkammaren är villig, att då, i händelse av uppsägning eller omplacering av fondens nu uppgivna säkerhetshandlingar, annan säkerhet av god man eller gode männen erbjudas, ingå i granskning av deras antaglighet eller icke, mot skyldighet för god man eller gode männen att ställa sig förmyndarkammarens föreskrifter i detta hänseende till efterrättelse, så att någon förlust därigenom icke må fonden drabba.

I samband med förmyndarkammarens omorganisation har fondens förvaltning jämlikt kungl. brev den 24 november 1933 fr. o. m. år 1934 övertagits av drätselnämnden, som från samma tid tillerkänts de arvoden å sammanlagt 150 kronor årligen, som tidigare utgått till förmyndarkammarens tjänstemän såsom ersättning för förvaltning av fonden, under det att fondens gode män (för närvarande godsägaren Knut Almqvist och hovrättsassessorn Walter Behrman) bibehållits vid sin rätt att förfoga över fondens övriga avkastning.

Den 31 december 1935 utgjorde fondens kapital kronor 114,934:72.

Christina Winboms fond.

Fondens tillkomst och ändamål framgå av följande utdrag av justitiekollegii och förmyndarkammarens protokoll den 6 september 1825.

S. D. Herr Justitiæ Rådet och Riddaren af Kongl. Nordstjerne Orden Jon Evelius inlemnade nästledne gårdag en testamentshandling, så lydande: »Efter öfverläggning och i samråd med Min kära Man, Domprosten och Ledamoten af Kongl. Nordstjerne Orden Doctor Winbom, har jag Christina Winbom, född Hernberg, härigenom welat förordna, att efter min död skall wid den skeende Bouppteckningen, af min enskilda lott uti Boet, genast afsättas ett Capital stort Tvåtusende (2000) Riksdl. Banco, hwilket kommer att öfwerlemnas till Stockholms Stads Adle Justitiæ Collegium, på